
HABERLER

BATI TRAKYA'DA MÜFTÜLÜK SEÇİMLERİNE İLİŞKİN SORUNLAR

Gümölcine Müftüsü Hüseyin Mustafa'nın 1985 yılında vefatını müteakip Müftülük makamına vekaleten tayin edilen Rüştü Ethem, 2345 sayılı yasaya uygun olarak yapılmayacak Müftü tayinini azınlığın tanımayacağını beyanla istifa etmiştir.

16 Aralık 1985 tarihinde Müftü Naibi olarak bu kez Cemali Meço tayin edilmiş ve sivil polis eşliğinde Müftülük Makamına oturtulmuştur.

Birbirini izleyen bu tayinler sırasında ve sonrasında tüm azınlık basını, kurum ve kuruluşları müftünün 2345 sayılı yasaya göre belirlenmesi gerektiğini, bu kanun hükümlerine uymayan atamanın azınlık tarafından tanınmayacağını vurgulayarak her vesileyle açıklamışlardır. O tarihteki Azınlık Milletvekili Mehmet Müftüoğlu da, 15 Ocak 1986 tarihinde, 2345/1920 sayılı kanun uyarınca yeni Müftü seçiminin ne zaman ilan edileceği hususunda Meclis'e bir soru önergesi sunmuştur.

İskeçe Müftüsü de bayramlarda yayımladığı hutbelerde Cemali Meço'yu istifa etmeye davet etmiştir.

Artarak süren bu baskılar üzerine, Cemali Meço Milli Eğitim ve Din İşleri ve Dışişleri Bakanları ile Rodop Valisi'ne çektiği 7.3.1989 tarihli telgrafta, Müftülük sorununun 2345/1920 sayılı kanun çerçevesinde bir an önce çözülmemesi halinde Naip'likten istifa edeceğini açıklamış, ancak bu ifadesinin gereğini hiçbir zaman yerine getirmemiştir.

İskeçe Müftüsü Mustafa Hilmi'nin 12 Şubat 1990 tarihinde vefatı ile konu yeniden güncellik kazanmıştır. Azınlık, Yunan makamlarından yine 2345 sayılı kanunu işletmesini talep etmiş ve tayinle işbaşına gelecek müftüyü tanınmayacağını açıklamıştır. Azınlığın bu kararı dönemin Milletvekili İsmail Rodoplu tarafından telgrafla Başbakan, Milli Eğitim ve Din İşleri Bakanı ile siyasi parti başkanlarına bildirilmiştir.

Azınlığın bu girişimlerine rağmen, müteveffa Müftü'nün oğlu ve Müftülük Başkatibi Mehmet Emin Aga'nın niyabeten İskeçe Müftülüğü'ne atanması üzerine toplanan azınlık kurumları, "ülkenin içinde bulunduğu seçim dönemi ve Azınlığın içinden geçmekte olduğu zor şartları da gözönünde bulundurarak" ve 2345/1920 sayılı yasaya göre yeni müftü seçimi yapılincaya kadar müftülük görevini geçici olarak üstlenmesini Aga'ya tavsiye etmiştir. Aga, 1 Mart 1990 tarihinde İskeçe Valisi'ne "2345/1920 sayılı kanuna göre yeni müftü seçilinceye kadar görevi geçici olarak üstlendiğini" bildirmiştir.

Yunan Yönetiminin Cemali Meço'yu, 30.03.1990 tarihli Bakanlar Kurulu kararı ile Gümülcine Müftülüğüne asaleten ataması üzerine İskeçe Müftü Naipliği görevini şartlı olarak kabul etmiş olan Mehmet Emin Aga 10 Mayıs 1990 tarihinde Naiplikten istifa etmiştir.

Vaaz ve İrşad Heyeti, 11 Mayıs 1990 tarihinde bir hutbe yayımlayarak "tamamen kanunsuz" olarak nitelendirdiği Meço'nun tayinini kabul etmediğini açıklamıştır. O tarihteki Rodop Bağımsız Milletvekili Sadık Ahmet de, aynı tarihli bir bildiri ile, "Meço'nun kanunsuz bir şekilde getirildiği Müftülük makamından bir an önce gitmesi için kanuni bütün yollara başvurmakta olduğunu" belirtmiş ve din adamlarını Meço'nun talimatlarına uymamaya davet etmiştir.

Sadık Ahmet 30 Mayıs 1990 tarihinde Meço'nun tayini kararının iptali hususunda Danıştay katında dava açmıştır.

15 Mayıs 1990 tarihinde dönemin İskeçe Bağımsız Milletvekili Ahmet Faikoğlu'nun etrafında toplanan din adamları, Meço'nun tayinini kınadıklarını, Aga'nın istifasını takdirle karşıladıklarını ve kim olursa olsun boşalan Müftülük makamına yapılacak tayini tanımayacaklarını bildiren bir karar almışlardır.

16 Mayıs 1990 tarihinde Milletvekili Ahmet Faikoğlu Devlet ve Hükümet Başkanı ile ilgili Bakanlara bir telgraf göndererek, Meço'nun tayinini kınamış ve üç ilde 2345/1920 sayılı yasaya göre Müftü seçimleri yapılmasını talep etmiştir.

18 Mayıs 1990 tarihinde, Milletvekilleri Ahmet ve Faikoğlu'nun daveti üzerine Gümülcine'de toplanan Rodop ve İskeçe illeri Türk Nahiye Müdürleri ile iki kentin soydaş Belediye Meclisi üyeleri Gümülcine, İskeçe ve Dimetoka Müftülüklerinin 2345/1920 sayılı yasaya göre yapılacak seçimlerle doldurulması hususundaki kararlarını bir telgrafla Milli Eğitim ve Din İşleri Bakanı'na bildirmişlerdir.

Yönetimin Azınlığın yasal haklarını kullanmasını ısrarlı bir biçimde engellemesi üzerine, Azınlık, her üç il Müftülüğü için, 1913 Atina Muahedesi'nin 11. maddesi hükümlerine uygun olarak ve 2345/1920 sayılı yasa çerçevesinde, kendi imkanlarıyla, seçim yapmayı kararlaştırmıştır.

17 Ağustos 1990 tarihinde, İskeçe İli'nin Cuma namazı kılınan 52 camiinde cemaatin adaylar lehine el kaldırması suretiyle gerçekleştirilen seçim sonucunda oyların % 90'ını alan Mehmet Emin Aga İskeçe Müftüsü seçilmiştir. Milletvekili Faikoğlu da Aga'nın Müftü seçildiğini bir mektupla İskeçe Valisi'ne tebliğ etmiştir.

28 Aralık 1990 tarihinde bu kez Gümülcine'de gerçekleştirilen seçimde İbrahim Şerif oyların % 89'unu alarak Müftü seçilmiştir. Seçim, Gümülcine ve Şapçı Merkez dahil olmak üzere toplam 102 camide gerçekleştirilmiştir. Milletvekili Sadık Ahmet, Rodop İli Müftü seçimini İbrahim Şerif'in kazandığını 23 Ocak 1991 tarihli bir yazı ile Milli Eğitim ve Din İşleri Bakanı'na bildirmiş ve Bakan'dan gereğine tevessül edilmesini istemiştir. Milletvekili aynı içerikli bir yazıyı 28 Ocak 1991 tarihinde Rodop Valisi'ne de ulaştırmıştır.

Yönetim ise, resmi tatil olan Noel günü 2345/1920 sayılı yasayı yürürlükten kaldıran ve yaratılmaya çalışılan aksi görüntüye rağmen Müftülerin tayinle işbaşına getirilmesini yasallaştırmaktan başka bir amaç taşımayan, kanun hükmünde yeni bir kararname yayınlamıştır (182 sayılı KHK).

16 Ocak 1991 tarihinde iki Bağımsız Milletvekili Meclis Başkanına bir yazı göndererek, Azınlığın tanımayacağı 182 sayılı KHK'nin geri çekilmesini istemişler ve kendilerinin Hükümet'ten yasa çıkarmasını değil, mevcut 2345/1920 sayılı yasayı uygulamasını istemiş olduklarını tekrarlamışlardır.

Milletvekilleri Ahmet Faikoğlu ve Sadık Ahmet KHK'nin görüşüldüğü 18 Ocak 1991 tarihli Meclis Alt Komisyon toplantısını terketmiş ve bir bildiri ile keyfiyeti kamuoyuna duyurmuşlardır.

İki Milletvekili Azınlık Yüksek Kurulu, Batı Trakya Azınlığı Yüksek Tahsilliler Derneği, Vaaz ve İrşad Heyeti ve din adamları ile nahiye müdürleri tarafından imzalanan karar ve muhtıraları Meclis'e sunmuşlardır. İki milletvekili, aynı muhtırayı, ayrıca, 22 Ocak tarihinde, KHK'nin Meclis'te onaylanmasından sonra, Yunanistan Meclisi ve Avrupa Parlamentosu'nun Yunan üyelerine de birer mektup ekinde göndermişlerdir.

Yönetimin 182 sayılı KHK'yi onaylayan 1920/1991 sayılı yeni yasaya göre İskeçe Müftülüğü'ne tayin yapılması sürecini başlatması üzerine Milletvekili Ahmet Faikoğlu, 11 Temmuz 1991 tarihinde Başbakan'a bir mesaj göndererek 182 sayılı KHK'nin uygulanmasının yol açabileceği arzu edilmeyen muhtemel gelişmelere dikkat çekerek, Başbakan'dan bu konuyla bir kez daha ve şahsen ilgilenmesini rica etmiştir.

İskeçe Valisi, 1991 Haziran ayında, 182 sayılı kanun hükmündeki kararnameye göre İskeçe Müftülüğü'ne tayin yapılacağını ilan ederek, aday olmak isteyenlerin gerekli müracaatta bulunmalarını istemiştir.

Bir süre sonra basında, İskeçe Müftülüğü'ne 6, 9, 12 kişinin adaylıklarını koydukları, Gümülcine'den 2-3 kişinin daha adaylıklarının beklendiği şekilde birbiriyle çelişen

haberleri, müftü adaylarının yeterliliklerini inceleyen komisyonun toplandığı haberleri izlemiş ve 22 Ağustos günü de polis atanan Müftüyü (Cemali Meço gibi Arap ülkelerinde eğitim görmüş ve Türkiye'de kaçakçılık suçundan hüküm giymiş olan Mehmet Şinikoğlu), azınlığın muhalefetine rağmen zor kullanarak makama oturtmuştur.

İskeçe seçilmiş Müftüsü Mehmet Emin Aga, azınlığın oylarıyla kendisine ve namusuna emanet ettiği makamı bir üçüncü kişiye vermeye hakkı olmadığı gerekçesiyle müftülük makamını terketmemekte direnmiş, bunun için de yaklaşık onbeş yıldır çeşitli sıfatlarla hizmet verdiği bu makamdan polis tarafından tartaklanarak çıkartılmıştır.

Bölge dışından getirilenlerle birlikte yüzlerce polis 23 Ağustos gece yarısından sonra, barışçı bir biçimde oturma eylemi yapan azınlık mensuplarına saldıran ve kimisi ağır, kimisi hafif 36 azınlık mensubunu yaralayan ve on iş yerini de tahrip eden 40-50 saldırganı engel olmaya teşebbüs dahi etmemiştir.

Son birkaç ay içinde yerel basında çıkan ve atanmış müftülerin otoritelerinin seçilmiş müftülerin otoritesinin çok gerisinde kaldığı ve hatta tamamen yok olduğu belirtilen yazıların özet Türkçe çevirileri aşağıdadır :

HRONOS (GÜMÜLCİNE-AŞIRI SAĞ-10 Aralık 1996)

Gümülcine ve İskeçe'deki camilere sahte müftü Şerif ve sahte Müftü Aga'nın kutsal günler münasebetiyle yayınladıkları mesajlar okunmaktadır. Aga kandil gecesi münasebetiyle de tahrikkar bir mesaj yayınladı ve mesajı İskeçe Müftüsü sıfatıyla imzaladı. Devletin bu konudaki kayıtsız tutumu, bir yandan azınlığın parçalanmasına sebep olurken, diğer yandan Ankara'nın bölgede istediğini yapabilmesi için elverişli bir zemin doğmasına neden olmuştur.

İskeçe yasal müftüsü Mehmet Emin Şinikoğlu da kandil münasebetiyle bir mesaj yayınladı. Yunanistan Cumhuriyeti'nin mührü bulunmayan bu mesajda azınlık Türk olarak tanımlanmaktadır. Şinikoğlu'nu böyle bir mesaj yayınlamaya iten sebebin ne olduğunu bilemeyiz. Bu sorunun cevabı yine Şinikoğlu tarafından verilebilir. Sebep ne olursa olsun, Şinikoğlu, azınlığın dini lideri olamaz. Şinikoğlu'nun dini lider olabilmesi için üç yıldan beri içine kapandığı müftülüğten çıkıp dolaşması gerekir.

HRONOS 16 Ocak 1997

Yunan devletinin İskeçe vilayetine atadığı müftü Sayın Şinikoğlu ise kukladan başka bir şey değildir. Kimse tarafından kaale alınmamaktadır. Rağbet edilen kişi sahte müftü Aga'dır. Nitekim, Başkonsolosluğun bir önerisiyle Aga ilahiyatçılar grubu oluşturmak üzere hareket geçmiştir. Aga şu 10 ilahiyatçıyı seçmiştir : 1- Sabri H. Hüseyin, 2- Sabri Tefvikoğlu, 3- Rüştü Ethem, 4- Sedat Karadayı, 5- Ahmet Hraloğlu, 6- Ahmet Mete, 7- M. Emin Aga, 8- İrfan şebek, 9- Remzi Abdullah ve 10- Nazır İmam.

Bölgedeki imamlara gönderilen ve aşağıda fotokopisi yer alan vaaz programından sahte müftü Aga'nın cami ve imamların onda dokuzunu denetimi altında tuttuğu anlaşılmaktadır. Üstelik, sahte müftü Aga, evlilik, sünnet gibi işlemler de yapmaktadır. Yasal müftü Şinikoğlu'na bağlı az sayıdaki imam ise azınlık tarafından hainlikle itham edilmektedirler. Sayın Şinikoğlu kırsal kesimde hiçbir camiye gidememektedir. İskeçe'de ibadet yapabilmek için sadece bir camiye çıkabilmektedir.

Aga'nın dağıttığı listede, yerleşim birimlerinin Türkçe adlarının yer aldığını da belirtelim. Oysa, bir Cumhurbaşkanı kararnamesi uyarınca bu yasaktır.

EFİMERİDA (İSKEÇE SOL EĞİLİMLİ - 30 Ocak 1997)

"Devletin, Şinikoğlu'nu Müftülüğe tayin etmesi isabetli olmamıştır. Sadece kendisini düşünen bu adam azınlığın problemleriyle ilgilenmemektedir. Azınlığın, istekli ve diplomasiyi bilen bir müftüye ihtiyacı vardır. Dışişleri Bakanlığı bunun üzerinde ciddiyetle durmalıdır. Zaman, değişiklik yapma zamanıdır...."

EFİMERİDA (İSKEÇE SOL EĞİLİMLİ-21 Ocak 1997)

Batı Trakya'da din alanındaki denetim Ankara'nın eline geçmiş durumdadır. Yasal müftüler dışlanmıştır. Sahte Müftü Aga, camilerin ve imamların onda dokuzu üzerinde nüfuz sahibidir. Sayın Şinikoğlu İskeçe köylerine adım atamamaktadır.

Şinikoğlu kendisine gösterilen takdir ve hoşgörüyü değerlendirememiştir. Rakibi Aga, Ankara'nın desteğiyle iyice örgütlenmektedir. Sayın Şinikoğlu tahammülümüz kalmadı. Öyle görülüyor ki, bu makam için uygun bir kişi değilmişsiniz. Azınlık sefalet değil, Ankara'nın planlarına karşı direnebilmeyi istemektedir.

EFİMERİDA (İSKEÇE SOL EĞİLİMLİ-31 Ocak 1997)

Aga, varlığını hissettirmeyen Şinikoğlu'nu ezip geçiyor. Yasal Müftü, şimdiye kadar ibadet edebildiği yegane camiye dahi artık giremez oldu. Müslümanlar onu kabul etmemekte ve tekrar Mehmet Emin Aga'ya yönelmektedirler.